

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 18.

Nem emelik a közköltőt.

(Záró) Egy événél több, hogy kísértett, a leghivatottabb hivatalos egyének elejtett szavai után Nagyváradon, a közköltő emelés réme, míg a városi főszámvevő által összeállított 1899. évi költségelirányzatban tényleg 5% közköltő emelése által volt a bevételi rovatnál mutatkozó hiány fedezete feltüntetve.

Érthető az a megütközés, melyet a közköltő emelése a város polgárságánál keltett. Érintette ez a kérdés Nagyvárad minden városi-adót fizető polgárát, mert a vagyonosabb osztály is érzi a mostani nyomasztó viszonyokat, az általános kedvezőtlen közgazdasági helyzet súlyát. Az a 15 ezer frt, amit a város az 5% révén bevélt volna, mégis legérzékenyebben a szegény kisiparosokat sújtotta volna, mert ezeknek jórészt már is felhalmozódott adóterhét, jobban mondva adótarozását szaporítaná.

A városi tanács teljesen átlátta, hogy a mostani viszonyok a lehető legalkalmasabbak a közköltő emelésére s noha elismerte a költségvetés realitását és a főszámvevő hivatalából folyó álláspontjának helyességét, mindent elkövetett arra, hogy a közköltő elkerülésével találja meg a költségvetés kiadásai és bevételei között az egyenleget.

Nehéz kérdés volt, mert a nyomasztó viszonyok dacára, a város nem zárkozhat el azon követelmények teljesítése elől, melyek egy város tovább fejlődésének feltételei, ha csak nem akar a vissza-

fejlődés terére lépni, amit pedig nem óhajt e város egyetlen polgára sem.

Annál nehezebb volt a közköltő emelésének elkerülése, mert már a főszámvevő annyi körültekintéssel takarékoskodott a kiadások tételeinek beállításánál, míg a bevételeknél a lehető legkedvezőbb, de reális adatokat vette fel.

A tanács a helybeli lótarató gazdáktól, az utadónak megfelelő s mintegy 9000 kor. összeggel s egyes kiadási tételek leszállításával akarta a közköltő emelést elkerülni. Ennek az lett volna az eredménye, hogy az emelést csak a polgárság egy része fizetné meg.

A pénzügyi bizottság szerencsésebb volt. Talált alkalmasabb módot a hiány eltüntetésére, olyan módot, a mely előreláthatólag még felesleget is hoz a városi pénztárba.

A költségvetésbe fel van véve a iskolákra, óvodákra, kaszárnyára, kir. tábla kibővítésére, színházra stb. egy milliónál nagyobb összeg, természetesen ennek a kamatát a főszámvevő nem vette be a cselekvő tőkék kamatai közé.

A főszámvevőnek így kellett eljárni, de ugyan van-e egyetlen ember Nagyváradon, aki komolyan venné, hogy mindezek a jövő évben felépülnek Nagyváradon. Vagy ha lesz is egyik-másikból valami, azokért a felvett összegeket csak az év folyamán, vagy végén fizeti ki a város. Az építésre előirányzott összegek a kifizetésig hoznak annyi kamatot, ami fedezi a közel 13 ezer korona hiányt.

Ezen felfogásból kiindulva, *ejtette el a pénzügyi bizottság a közköltő emelését s ezzel megnyugtatta Nagyvárad város polgárságát.*

De van még más haszna a közköltő tervezett felemelésének, illetve a pénzügyi szakbizottság tegnapi ülésének.

A közköltő felemelés réme a jövőben nagyobb takarékosagra fogja inteni úgy a városi tanácsot, mint a közgyűlést s reméljük, hogy jövőre a törvényhatóság nagyobb körültekintéssel lesz az ezrek megszavazásánál.

A pénzügyi szakbizottság pedig ezután nem fog évenként egy rövid óra alatt átsiklani a költségvetésen.

Eddig, úgy láttuk, felolvasták az egyes tételeket, anélkül, hogy komolyan mérlegették volna a felvett összegek szükségét.

A tegnapi ülésen bonczkés alá vették pontról-pontra a költségvetést s ennek a gondosságnak a kedvező eredménye a *közköltő emelésének az elejtése.*

Teljes a reményünk, hogy Nagyvárad város jövő évi háztartásában fedezni fogja a bevétel a kiadásainkat — közköltő emelés nélkül is.

*

Nagyvárad város tanácsa, mint már említettük, a múlt szombati tanácsülésben foglalkozott a jövő évi költségvetéssel s a tervezett 5%-os közköltőemelés elkerülése végett azzal adta vissza a munkálatot *Ragány János v. főszámvevőnek*, hogy újabb tanulmányozás után a kiadások lehető alábbszállításával állítsa helyre az egyensúlyt, a közköltő emelése nélkül.

Ragány János főszámvevő, állásának felelőssége tudatában, csak addig mehetett a leszállítással, hogy az 5% helyett 2% közköltő emeléssel lett volna fedezve a mutatkozó hiány.

Tegnap délelőtt újból tárgyalta a tanács az előirányzatot s a kiadások egyes rovatainak

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az inggallér.

Jean Aicard után: Idem

Mint a templom egere, olyan szegényen vetődtem Párisba. A többiek példájára én is pénz és dicsőséget akartam ott magamnak szerezni. Husz éves voltam s az volt az ambízióm, hogy nagy festő legyek. Addig, míg türelmesen vártam a hirt és pénzt, melyekhez ma már sikerült hozzájutnom, rendszeren a levegőből reggeliztem és ebédeltem. De volt még hitelem a pékmesternél!

Elszakadtam anyámtól és nővéremtől, kiket a mi kis mezővárosunkban hagytam hátra s kiknek alig maradt betevő falatjuk odahaza. A mi engem illet, én még ma sem tudom, hogy tudtam annyira vinni, hogy tovább tengethettem az életemet. S minél tovább gondolkodom ezen téma felől, annál megfejthetlenebbnek látszik előttem a dolog. Igen, az ifjuság, ez az a mindenható talizmán; az előretörő fiatal erő ez, az a csodálatos varázshatalom! S én fiatal voltam. A játszi remény hajtott előre pályámon, mely sokszor minden látszólagos ok nélkül feikavarta érzéseimet és bő sugárokban csergedeztetette a vért ereimben, úgy hogy csakugy zugott néha a fejem s kidagadtak az inak halántékomon. Úgy érzem, hogy ezekért a drága pillanatokért,

melyekben mintegy löktetni és háborogni érezte magában az ember a feltámadt életerőt, a későbbi kézzelfogható sikerek sem kárpótolhattak.

Igy éltem tehát napjaimat, szegényebben a bibliai Jóbnaál, de mégis gazdagabban Krö-zusnál. Egyszer azonban egy szatócs levelet írt szülőföldemről és lelkemre kötötte, hogy *Tenier* egyik képét másoljam le és küldjem el neki. Tulórámmal és buzgalommal sieitem fel a Louvréba s neki feküdtem a munkának, mely az első pillanattól fogva kitünően haladt előre. Kétségen felül állt, hogy munkámat jól fogják díjazni. Már ez egymagamban is elég volt arra, hogy teltre ösztökéljen, de azonkívül az általam választott képek gyönyörű levegője, tónusa is csalogatott és kényszerített arra, hogy jól dolgozzam.

Micsoda *Tenier* volt ez, Istenem! Mekkora örömet okoztak nekem ezek a gömbölyűre hizott, örök mosolyu és önelégült arczu író pajtások, melyek poharaik fenekére tekintenek! Nem az irigység érzése működik bennem látukra, oh nem! Ellenkezőleg úgy találtam, hogy jól teszik, ha isznak, hisz ha kitéphettem volna magamat a zavaros, nyugtalan párisi élet köréből, hátat fordítva a jelen izgalmainak s odahagyva az utcazi zajt s a modern étellel járó gondokat, én is csak úgy tettem volna, mint ezek az emberek, napkeltétől napnyugtáig mulattam volna én is együtt ő velük s boldogan kacsingattam volna az italos palackokra.

Egy reggel az történt, hogy kissé elkésve mentem fel a Louvréba, — ez volt a harmadszori felvételem — s ép a lépcsőkre hágtam már, hogy felmenjek az emeletre, midőn a zölddolmányos, aransujtásos portás hirtelen egy jeladást tett felém, amennyiben egy gyors, izgatott kézmozdulattal kapott hátra a nyakához. Csak a szinpadon láttam még ehhez hasonló gesztust Don Cásár de Basan-tól, mikor azt adják a tudtára, hogy felakasztják. Az ábrázoló színésznek valami különös módja volt arra, hogy úgy kapjon oda a nyakához, mintha már érezné a hurok szorítását.

Háborgató volt ez a jelenet. Ugyanezt a mozdulatot ismételte a portás is. Én zavarodottan tekintettem a szeméibe s azután körülnéztem magamat, de nem láttam senkit sem körülöttem egy fiatal kedves hölgyön kívül, a ki fent állott a meredek lépcső felső szélén, észre nem vétetve a portással. Rajtuk kívül egy lélek sem sehol! — Mindenesetre én voltam tehát az, a kire ez a tragikus kézmozdulat vonatkozott. Én ennek dacára is tovább akartam indulni, mivel érthetetlen volt előttem a dolog és tényleg három lépcsőfokot is megtettem, midőn ez a rettenetes szózat hallatszott a hátam mögött: »Uram megálljon! Hol a kravátlíja?»

Erre már magam is ugyanazt az öntudatlan kézmozdulatot tettem, mit Don Cásár de Bazan a szinpadon s aggodalmasan kezdtem tapogatni a nyakamat. Csakugyan, elvesztettem az inggalléromat! Kérem szépen Önöket, ne

leszállításokat, viszont a bevétel némely tételénél felemelést proponált. Ez által a közköltő emelését elejtette.

A tanács javaslata a pénzügyi bizottságban.

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután három és félórás tanácskozás tárgyalta az eredeti költségvetést és a tanács javaslatát.

A fontos tanácskozáson részt vett dr. *Beöthy* László főispán is.

Dr. *Bulyovszky* József elnökölt; jelen voltak: Hlatky Endre, Bordé Ferencz, Komlóssy József, Ragány János, Ternyei Antal, Milibák József, dr. Kurländer Ede, Hegedüs Géza, Kuncz Gusztáv, Busch Dávid és Szüts Dezső jegyző.

A pénzügyi szakbizottság első sorban a tanács javaslatát tárgyalta, vagyis azokat a tételeket, a melyeknél a tanács leszállítást, vagy felemelést ajánlott.

A kiadásoknál.

A III. tételnél (kövezet) leírási hiba folytán 2000 koronát törölt a tanács s így a főösszeg 130,000 korona. Elfogadták.

A VI. tétel 1. alrovatánál (tiszi szállásokért) a felvett 7000 koronát 6000-re szálították le.

Ragány János hozzájárulása után a leszállítást elfogadták.

A IX. tétel 2. alrovatánál (vágóhídi jég-hordás) 1200 korona helyett 1100 koronát javasolt a tanács. Elfogadták a leszállítást.

Ugyanezen tétel 3. alrovatánál (vágóhid fenntartása) a tanács a felvett 2400 korona helyett 300 korona leszállítást, tehát 2100 koronát javasolt.

Ragány János ellenezte, mert sok kell a javításokra.

Bordé Ferencz pártoló felszólalása után a 2100 koronát elfogadták.

A XXI. tételnél (városi középületekre) felvett 28,000 koronát a tanács 24,000 koronára szálítottotta le, azon indokból, mert az épületek egy részét eladják.

Ragány János ellenzi a leszállítást, mert az épületek (kaszárnya, óvodák, stb.) szaporodnak.

Elfogadták a 4000 korona leszállítást.

A XXIV. tétel 1. alrovatánál (előlegekre) a tervezett 12,000 koronát 6000 koronára vette le a tanács. A leszállítást elfogadták.

A XXVII. tételnél (fogyasztási és italadók) az újévkor életbe lépő törvényes intézkedés folytán a söritaladó 60000 -kor., a szeszitaladó 144,000 kor. és a cukorfogyasztási adó után fizetendő 54,000 koronát, tehát összesen 258,000

koronát törölték, mivel ezt nem kell fizetni. (De ez a rovat a bevételnél is töröltetett.) Ez a tétel 149,000 koronával (boritaladó, husfogyasztás és vegyes kiadások) marad meg. Elfogadták.

A bevételeknél.

A bevételek II. tételénél (kövezetvám alap) a tanács az eredetileg felvett 121,000 koronát 9000 koronával óhajtja emelni. Ezt az összeget akként véli behajtani, hogy minden lóval bíró helybéli tulajdonos egy-egy lóva után 6 koronát fizetne kövezetvám megváltása czimén. Nagyváradon van Olasziban 423, Ujvároson 359, V.-Váraján 132, V.-Velenczén 340, Külvároson 247, Csillagvároson 47 és a szőlőkben 97 ló, összesen 1645 ló. Ezek után 6 koronájával 9870 korona folya be.

Ragány János ezt nem fogadja el. Tekintettel a László-malom üzemére és más kedvező körülményre, már 6 11 ezer koronával emelte ezt a tételt. Ha még 9000 koronával emelik, nem garantirozza a tétel reális voltát. Kéri az általa megállapított összeget elfogadni.

Bordé Ferencz pártolja az újabb megterhelést, mert a lovak után régebben is fizettek megváltást s 1897-ben csak tévedésből maradt ez el. Bevétel csökkenés csak a piaci helypénznél lehet, mert azt ezután nem szabad a sorompóknál szedni. A főszámvevő az 1897. évi bevételénél is kevesebbet irányzott elő, pedig most a kezelés helyesebb keresztülvitele és a jobb termési viszonyok folytán a bevétel növekedik. A malom is hoz legalább 3000 korona bevételt a kövezetvámra. Ajánlja a 9000 korona elfogadását.

Kuncz Gusztáv is tulesigazottnak tartja, hogy a főszámvevő által az 1897. évi eredményhez képest tett 17 ezer kor. felemelésen kívül még 9000 koronával, tehát összesen 26,000 koronával emeljék e tételt. A tanács javaslatát nem fogadja el.

A bizottság a 9000 korona emelést nem fogadta el.

A VII. tétel 2. alrovatánál (marhavásártéri helypénz) a tanács javaslatához képest a felvett 13,000 koronát 14,000-re emelte a bizottság.

A XI. tétel 12. alrovatánál (vasuti behozatali vám) a 31,000 koronát leírási hiba miatt 33,000 koronára emelték. (A kiadás illető tételénél e 2000 koronát törölték.)

Ugyanezen tétel 14. alrovatánál (vásárvám) a tanács az eredeti 45,500 koronát 48,000 koronára emelte.

Ragány János ellenzi az emelést. A malom üzembe hozatására már a folyó évben számítottak. A vásárvám jövedelme 1894 óta folyton apad; különben már is emelte ő e rovatot 11 ezer koronával.

Elfogadták a 4000 korona emelést.

A XVIII. tételnél (fogyasztási és italadók) a 3. alrovatot (borital fogyasztási adó) 3000 frttal emelte a tanács, ellenben a 2. alrovatot (cukoradó) 55,000 koronával, a 4. alrovatot (söradó) 63,000 koronával, az 5. alrovatot (az szeszfogyasztási adó) 129,500 koronával törülte, az újévkor életbe lépő törvény alapján. Azonkívül a 6. alrovatnál (kezelési költségek) 11,070 korona helyett csak 4000 korona bevételt vett fel.

Összesen bevételi főrovatnál törült a tanács 254,570 koronát s emelt 3000 koronát. A kiadásoknál pedig a megfelelő rovatnál törült 258,000 koronát. Tehát a bevétel javára marad 6430 korona.

Elfogadták a tanács javaslatát.

Ragány János a fentebbi változtatások folytán a még mindig hiányzó összeg fedezésére 2 százalék pótdó kivételét javasolja. Az így fennmaradó 3709 korona 37 fillérrel aztán az előre nem látható kiadások tételét emeljék.

Bordé Ferencz elfogadja az indítványt.

Milibák József arra az esetre óhajtana más fedezetről gondoskodni, ha a 2 százalék felemelést a közgyűlés nem fogadná el.

Dr. *Bulyovszky* József a cselekvő tőkék kamatainak a bevételét venné magasabbra, a hiány fedezése végett.

Ternyei Antal szintén a cselekvő tőkék kamataira nézve kér felvilágosítást.

Ragány János kifejti ez után, hogy azért számította fel a beruházásokat, mert ezekre már közgyűlési határozat van. Ilyenek: tolonezház, óvodák, járványkórház, temetők rendezése, iskolák építése, színházra ez évben 400000 korona, tábla épület, stb. Ezeket neki figyelembe kellett venni. Ezen összegek kamataitól eszik a város. Továbbá pénztári maradványt kellett 20000 koronával felvenni a törvény rendelkezései szerint, pedig ez évben alig lesz pénztári maradvány. A honvéd huszárkaszárnya bérének egy részétől is eszik a város.

Dr. *Bulyovszky* József megjegyzi, hogy már 3 óvoda lesz jövőre s így csak kettőtől kell gondoskodni.

Bordé Ferencz bizik abban, hogy a hiány a cselekvő tőkék kamataiból fedezhető lesz, mert a felvett építkezésekért január elsején még nem kell fizetni.

Hlatky Endre a költségvetés összeállítására tesz néhány megjegyzést. Azt még részletesebben szeretné. Különben ő is a közköltő emelése ellen van, mert reméli, hogy a hiány a nélkül is fedezhető lesz.

kaczagjanak úgy felettem! Nekem egy csepp kedvem sem volt most nevetni, mikor egyetlen jó inggalléromról volt szó; arról a 10 krajczáros kemény szegélyről, melyet gumiszallag erősített oda ingem gallérjához. Még öt percel a Louvréba való érkezésem előtt jól és tetszelegve néztem körül magam egy kirakat üveg-tükrében s a szegélyt is megigazitottam magamon. És most már nem volt az ingatag portéka sehol, elveszett!

Szigoruan csengett a fülemben az ajtónálló szava:

„Inggallér nélkül nem lehet bemenni.“

Hogyne, hogyne! Hiszen az elviselt ruha még a szolgát is kiállhatatlanná teszi, hát mikor gallér hiányzik a gavallér tolettjéből?

Azalatt, míg szégyenemben habozva állottam a lépcsőkön, az a bizonyos hölgy, ki időközben felülről a földszintre érkezett, szorosán mellettem suhant el. Ugy éreztem, hogy pirlok és sáppadozom egyszerre. S miközben farkasszemet nézve a portással a szép női látogatónak hátat fordítottam, világosan éreztem, mint súrolt elhaladtában finom selyem ruhájával. Egy gyenge fordulatot tettem oldalvást s még ekkor is az a szép kék nyakszegély járt a fejemben, midőn tekintetem akaratom ellenére is a fiatal nő nyakán pihent meg egy pillanatra.

Igy állottam egy darabig, mintha oda-segeztek volna. Az ajtók öre gyönyörködni

látszott nagy zavaromon. Boldog halandó! — E pillanatban ő dominált, ő volt a helyzet ura és élvezte azt az édes érzést, melyet a tekintély kölcsönzött személyének. Ilyen örömet érezhet a rendőr, a ki Önöket az utcán rendre utasítja, vagy bekiseri (főleg ha igazi urat, vagy művelt embert sejt Önökben). S hasonlót érezhetett egykoron Cézár vagy Napoleon is, midőn mint feltétlen ur zsarnokoskodott a népek és koreszmék felett. Mégis csak nagy élvezet rejlik tehát benne, ha a legnagyobb tettek és legnagyobb gonoszságok rugójává lehet előttük . . .

Ott hagytam el, hogy az ajtónálló méltóságos személyének bamba szemléletébe elmerülve állottam helyemen. Egész raja a gondolatoknak kergetődzött e pillanatban agyamban.

Szomoruan gýszosak voltak ezek a gondolatok! . . . Majd meg egészen elhagytott az eszméletem, arra sem emlékeztem, hogy ruhátáramban gallérhoz hasonló tárgy lett volna valaha. Hozzá vöendő még, hogy egyetlen sou sem volt a zsebemben, sem odahaza! Ugyan kihez is fordulhatnék itt segítségért! Vidéki új ember voltam Párisban és nem ismertem még senkit. Semmi remény, egyetlen egéret sem semerre! Pedig úgy várták már a borozó pajtások kancsóikba kacsingatva a képmen.

Végre odahagytam a Louvre csarnokát és kiléptem a szabad levegőre. A szél megszorult

az udvaron és ördögtáncot járt kavarogva. Hagytam, hadd fektüdjön a hátamnak és taszigáljon kifelé. Az udvaron sokan voltak a járókelők, kiknek sietős lévén az utjuk, a kanyarulatokat elkerülve közepén szeltek át a tért. A mint így tovább mentem a nélkül, hogy valami zajt hallanék, ösztönszerűleg éreztem, mintha valaki követne. Bizonyos homályos selytelem fogott el, hogy nőnek kell lenni a kísérmnek, még pedig ugyan annak, a ki a lépcsőkön ereszkedett ugyanekkor, a mikor engem az a baleset utól ért. Vajjon mit keres ez a nő és mit akar még mindig e helyen? Hát hiába néztem farkasszemet az ajtónállóval a végből, hogy tekintetem az övével ne találkozzék s hogy neki időt engedjek a távozásra? Átkozott egy kíváncsiság, mely még itt is utánam leselkedik!

És csakugyan ő volt! Midőn mellettem elhaladt, lopva, félszemmel tekintett felém, bizonyos félenk zavarral, mely rendkívül jól állott neki és szerfelett bájosá tette őt. Ugy látszott, mintha ki lenne kelve a valójából; a szelid szemek nedves fényben ragyogtak s valami különös kifejezést tükröztek vissza arczáról. Hopp, megállj! Gondolom magamban. Nincs rajta az a csinos kék végszegély, a mi az előbb, még rajta volt. Két kacsója egy meleg karmantyuba volt elrejtözve. Most azonban a mint mellettem elhalad, egész megmagyarázhatatlan a dolog, nem tudom micsoda g áczíával és bü-

Ezután a költségvetést részleteiben, az összes, fentebb nem érintett részében is elfogadtak s kimondta véleményként a pénzügyi szakbizottság, hogy a közköltő felemelésére szükség nincs, mert a cselekvő tőkék kamatai 32,709 korona 37 fillérrel fedezik a hiányt.

A költségvetést a következő fő összegekben javasolja a szakbizottság a közgyűlésnek elfogadásra:

Bevételek.

A) Rendes bevételek.

	korona	fill.
Pénztári maradvány	20374	37
Közeztvám alap	121000	—
Mértékhitelítési díjak	4000	—
Katonai szállásbérek	130351	68
Tanügy	75830	42
Vágóhídi díjak	31598	—
Ló és marhavásártéri díjak	24000	—
Földberek	22040	18
Térbérek	8830	32
Ház-, bolt- és pinczebérek	93687	58
Városi javadalmak	262366	—
Rendőri jövedelmek	6975	—
Vegyes jövedelmek	14095	—
Cselekvő tőkék kamatai	35388	37
Községi pótdadó	190640	—
Végrehajtási és intés díjak	8200	—
Vizvezetési alapból	49858	—

B) Átmeneti bevételek.

Fogyasztási és italadók	205500	—
Gyógydíj térítvények	5300	—
Legeltetési díjak	4000	—
Toloncz állomási bevételek	1200	—
Átkelő katonai szálláspénzek	3000	—
Térítvények	57373	16
Bevételek főösszege	1,375.608	18

Kiadások.

A) Rendes kiadások.

	korona	fill.
Személyzet illetményei	360090	—
Szegődményesek ruházata és mellék- illetményei	14787	74
Közezt	130000	—
Nagypiacz fenntartása	2000	—
Mértékhitelítés	3550	—
Átkelő katonai beszállások	7000	—
Egészségügy	19000	—
Tanügy	170146	02
Vágóhid	3364	28
Ló- és marhavásártér	2056	40
Tiszti nyugdíjalapra	17459	56
Rendőri szükségletek	7508	—
Gazdasági szükségletek	36550	—
Utcai világítás	41000	—

vészettel történt, hogy a kényelmetlen mozdulatot eltudta előttem takarni, elég ahhoz, ahogyan ki egyik kezét a kis karbantuból, a másik percében már a kezembe volt varázsolva egy csinos kék ingallér, melynek mind a két szélét finom csipke borította.

— Itt a belépő jegye!

Ezek voltak a kísértő szavak a különös konfettihez s alighogy meglepetésemből feleszméltem, ő már eltűnt. Bizonyára azt kérdezőnk most tőlem, hogy nem követtem-e nyomon a bájos ismeretlent? Nem, ezt nem tettem, örültem, hogy visszatérhettem Tenier borozóhoz, a kik nélkülem folytatták a mulatságot. Hogy be mertem-e menni a képtárba ebben a csipkés uri inggallérban? Már hogynem! Még pedig azon melegében és szegényen nélkül az arcomon.

Sőt az igazat megvallva, bizonyos büszke önérzettel vonultam el a szigorú portás előtt.

Még azt a kérdést vehetné fel valaki, hogy vajon sohasem láttam-e viszont az első találkozás után szép ismerősömet, például az utcán, színházban, társaságokban, vagy a tengeri fürdőn? Nem, sohasem láttam őt!

De ezzel csak nincs vége a történetnek?

Uraim, én festő vagyok; mint ilyen nem értek ahhoz, hogy csattanós befejezése legyen az elbeszélésemnek.

Közigazgatási szükségletek	52163	02
Felekezeti célok	5739	60
Jótevény célok, dotatiók	26317	46
Nyug- és kegydíjak	6233	20
Vizvezetési alapnak	5000	—

B) Rendkívüli kiadások.

Előre nem látottakra	16982	93
--------------------------------	-------	----

C) Beruházási kiadások.

Városi középületekre	24000	—
Butorok és szerelvények	1550	—

D) Átmeneti kiadások.

Amerikai szőlőtelepre	16700	—
Előlegek és visszatérítés	6400	—
Kölesöntörlesztés	240743	60
Pásztorbérek	4000	—
Fogyasztási és italadók	149000	—
Kiadások főösszege	1,369.341	81

A bizottsági tárgyalás végén még elhatározták, hogy az így megállapított költségvetés október hó 20-tól 15 napi közszemlére lesz kitéve, továbbá, hogy a városi közpénzeket és alapokat jövőre is a Nagyváradi Takarékpénztárba, a Biharmegyei kereskedelmi Bankba, a Biharmegyei Takarékpénztárba és a Gazdasági és Iparbankba javasolják elhelyezni.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 18.

A mai ülés eseménye kétségtelenül Apponyi nagy beszédje volt, amelylyel a kormányt nehéz helyzetbe hozta. Éles ellentétbe állította Bánffy és az osztrák államférfiak nyilatkozatait a kvótaemeléssel és a junktimról.

A kormány érezte, hogy felelnie kell rögtön, nem is akart öt perc szünetet adni Apponyinak, pedig máskor megadják Kecskeméti Kiss Miskának is. De most nem akarták engedni, hogy sokáig legyenek Apponyi beszédjének hatása alatt.

Lukács miniszter ketté vágta a gordiusi csomót. Nagy bölcsen kijelentette, hogy a kvótaemelést attól függ — meg-szavazza-e a többség. Ehhez ugyan valóban mély államférfi tudomány és bölcsesség kell.

De ha csak a mai többségtől függ — akkor bizonyosan lesz kvóta-emelés.

Az új alelnök bemutatkozója.

Az új alelnök, Kardos Kálmán ült az elnöki székbe, a kit a jobboldal éljenzéssel üdvözölt. Polónyi mindjárt az első lépésnél beleütközött az új alelnökbe, mert mikor az kijelentette, hogy miután a jegyzőkönyv ellen kifogást senki sem emelt, azt hitelesíti, rámondott:

— Először kérdezni kellett volna, hogy nincs-e valakinek kifogása?

Némely apró elnöki bejelentés után rátértek arra a névszerinti szavazásra, melyet tegnap a pénzügyi bizottságnak indemnyti jelentésére kértek s mára halasztottak.

Az új elnök a szavazás kérdését, melybe pedig többnyire belekötnek, egészen kifogástalanul tűzte ki. A szavazást kezdő betűnek az „U” betűt húzta ki.

— Új ember! — kiáltották minden oldalról.

A szavazás eredménye:

Igennel szavazott 131.

Nemmel szavazott 48,

eszerint a többség 83 szavazattal Polónyi indítványát elvetette.

Az elnök azután indítványozta, hogy a javaslat szombaton tüzessék ki a napirendre.

A néppárt bizalmatlansága.

Molnár János apátlébanos a néppárt nevében az indemnyti javaslat ellen kifogásait felsorolja. Kiemeli, hogy a mai helyzet egyedüli okozója a miniszterelnök, a ki az ellenzék olyan ál-

láfoglalásra kényszerítette, a milyent most elfogal. Mi szükség volt a bécsiekkel való titkos tanácskozásra és mi szükség most megtagadni a felvilágosítást. Bilinszky és Kaizl nyilatkoztak, csak Bánffy hallgat.

Bartha Miklós: Félti a sajtót.

Molnár János: Bánffy brüszkirozza a parlamentet és csodálkozik, hogy az ellenzék feljajdul. Ez a feljajdulás persze a többség szemében obstrukció, mert az ellenzéknek obstruálni kell, akár akar, akár nem, valamint a francia vezérkarnak, akár akar, akár nem, össze kell esküdni, mert a Dreyfus-szindikátus így kívánja.

Kijelenti, hogy a néppárt nem akar obstruálni, elvégzi azt maga a miniszterelnök, aki évek óta csinálja a kiegyezést és most is csak a kezdet kezdetén vagyunk.

Polónyi: Hol van a sajtó?

Molnár: Ha a miniszterelnök oly őszinteséggel lépett volna a magyar közvélemény elé, a milyennel az osztrák kormány lépett az osztrák elé, nem kellene panaszkodnia obstrukcióról, sőt indemnyit sem kellene kérnie. A kormány kétfelé osztotta a társadalmat, a kormánypártra, hierarkia és az ellenzékre, mely párt; a kormánypárté a hatalom, a dicsőség.

Polónyi: És az osztályorsjáték.

Molnár: Az ország közérdekeinek minden terére bevitték a kortespolitikát és evvel az erőszakot. Ezért sem fogadja el az indemnytíre vonatkozó napirendet.

A nemzeti párt vezére.

Apponyi Albert gróf kijelenti, minden mellékkörülményre való tekintet nélkül, hogy nem járul hozzá az indemnytási törvény napi rendre tüzéséhez, mert a költségvetési törvény a Ház előtt van. Helytelen az indemnytás forszírozása e percben, mert a magyar parlament az indemnytást mindig bizalmi kérdésnek tekintette. A kiegyezés dolgában a kormány nem nyilatkozik és senki tisztán nem lát. Ha bizonyos akadályokra való tekintettel az önálló rendelkezéshez kellene nyulnunk s a kormány csak nem tenné, meg van győződve, hogy a tuloldal is lennének férfiak, a kik Deák Ferencz hagyatékát megvédenék.

Polónyi: Jobb a sajtó, mint Deák hagyatéka.

Apponyi: A bizalmi kérdés fölvetése tehát most legidőszorútlenebb. Az aggodalmak, melyek az ellenzékkel arra birták, hogy a javasolt napirendet el ne fogadja, nemcsak el nem enyésztek, de súlyosodtak. Az ellenzék tájékoztatást kért s nem kapott. Ha az ellenzék mindaddig, míg a bizonytalanságot el nem oszlatják, nem akart elfogadni napirendet, sokkal súlyosabb oka van rá, hogy most el ne fogadja az indemnytást, mikor a bizonytalanság még nagyobb és egyre más alakot ölt.

A kvóta.

A kvóta ügyre mind sűrűbb köd borul. A kormány kijelentette, hogy közte és az osztrák kormány között megállapodás nem volt. Ebben meg lehetne nyugodni, de sajnos, az osztrák államférfiak, a régiék és mostaniak, egyaránt, meghazudtolták azt. A miniszterelnök amaz állítása, hogy a mit az osztrák kormány ismert megokolásában mondott, az nem numerál, egyszerűen semmis. Azóta különben Kaizl újra kijelentette, hogy a javaslatokat csak a kvóta fölemelése árán fogadja el és abban a tényben, hogy a javaslatokat csak e föltétellel nyújtotta be, benne van a két kormány előzetes meg-egyezése. Bilinszky is egyenesen megmondta, mindig ugy volt kontemplálva, hogy a kiegyezési törvényjavaslatokat csak ugy terjesztik be, ha a kvótát felemelik. Miért nem terjesztették be 1897-ben a javaslatokat? Egyszerűen a magyar kormány ama nem őszinte álláspontja folytán, hogy előbb a kvóta bizottságok állapodjanak meg. A kormány tehát a kvóta-bizottsággal komédiát játszott. Közbe jött az osztrák obstrukció, nem volt kvóta küldöttség, a kvóta bizottságok nem adhattak be idején egyező javaslatokat. Kaizl, mikor a kiegyezési

javaslatokat benyújtotta, azt mondta, hogy az Anfang junctimból tehát *Schluss junktum* lesz, azaz, hogy bár a kvóta javaslat nincs a Ház előtt, a kiegyezési törvényjavaslatok csak akkor emelkednek törvényerőre, ha a kvóta javaslatot elfogadják. S szégyenletes az, hogy míg az osztrák parlament tudja, mit szavaz meg, a magyar parlament nem tudja. (Ugy van!)

Mi lesz, ha az osztrákok módosítják a kiegyezést?

Van egy más kérdés is. Fölvetették azt a kérdést, mi történne akkor, ha az osztrák parlament módosítást tesz a javaslatokon? — azt persze föl sem teszik, hogy a magyar parlament tenne módosítást. (Derűtség.) A különös az, hogy az osztrák kormány egyenesen *biztatja a parlamentjét a módosításra*. Milyen helyzet ez? Van-e megegyezés vagy nincs? Ha van, hogy tűrheti a miniszterelnök, hogy azok a férfiak, akikkel ő tárgyal, homlokegyenest ellenkezője mondják annak, amiben velük megállapodott? Ha pedig nincs, akkor nincs végre hajtva az 1867. törvény rendelkezése.

Az önálló rendelkezés.

A miniszterelnök kijelentette, hogy akkor jön el az ideje az önálló rendelkezésnek, amikor meggyőződik, hogy oda át változtatás nélkül nem fogadják el a törvényjavaslatokat. Most pedig hallgat. Az adna a magyar álláspontnak erőt, ha a 67-es törvény konzekvenciáját őszintén leakarnák vonni, ha az önálló rendelkezésre az előkészületeket megtették volna. A kormány érezte, hogy a helyzet lehetetlen és kell nyilatkoznia. Maga ugyan nem szólott meg, de szólott *Pulszky*, aki azt mondta, hogy az az önálló intézkedés olyan lenne, hogy Ausztriával kifelé egy *vámpolitikai egységet* fogunk képezni. Az ilyesmi azonban a 67-es kiegyezés kettészakítása és az asztal alá dobása volna. (Ugy van.) Ha annak a viszonynak neve nem is lenne vámszövetség, azért csak az lenne. Hogyan lehet önálló intézkedéssel két fél közt egységet létesíteni? Hisz akkor *egyoldalú ténykedéssel házasodni is lehetne*. (Zajos derűtség.)

A szülő ezután hivatkozik arra, hogy a miniszterelnök 1897 decemberében érett megfontolás, társaival való tanácskozás után *hozájárult az ő közjogi fejtegetéseihez* s mikor Pulszky ismert fejtegetéseivel előállott, Horánszky megkérdezte, áll-e még a miniszterelnök a múlt év végén tett nyilatkozata mellett? A miniszterelnök nem nyilatkozott, pedig most nem állott utjában ildomossági tilalom.

Nem tekinti obstrukciónak az el'enzék mostani magaviseletét, de kötelességének tartja követelni, hogy megtudják a kormány irányzatait. A javaslatot nem fogadja el. (Hosszas éljenzés a baloldalon.)

— *Öt perc szünet!* — kiabálják balfelől. *Lukács miniszter feláll.*

Elnök tétovázik, de az ellenzék egyre öt percet követel.

Végül az öt perc szünetet megadja az elnök.

Szünet után *Lukács* pénzügyminiszter válaszolt Apponyi észrevételeire. Tagadta, hogy a megegyezés a kvóta felemelését illetőleg már meg lenne. Hogy emelik a kvótát, az tisztán attól függ, hogy a többség megfelelőnek találja-e erre az ország teljesítési képességét.

A mai napot *Mócsy Antal* beszéde zárta be, ki erősen elítéli Bánffy br. miniszterelnök magatartását.

A vitát holnap folytatják.

Autonomiai beszámoló.

Nem hiába a parlamentben, az alkotmányos szabadságért folytatott közdelemben nőtt nagygyá a nemzeti párt nagyérdemű vezére, mint autonomiai kongresszusi képviselő is megmutatta, hogy itt is, ilyen minőségben is érzi súlyát a felelősségnek, melylyel választói, megbízói iránt tartozik. Megragadta az első alkalmat, hogy mint autonomiai képviselő beszámoljon küldőinek, mire használta a megbízást, melyet tőlük kapott.

Természetes dolog, hogy részletesen nem számolhat be a munkálatokról, melyeket a kongresszus végzett. Mert hisz elég nagy eredmény ugyan a 9-es bizottság elaborátuma, de míg ez a 27-es bizottság elé nem kerül, addig — nagyon discret módon tette Apponyi gróf — részletesen erről nem nyilatkozhatik.

De tökéletesen elég az, amit beszámolójában az irányelvekről mondott, amelyek őt a tanácskozásoknál vezették. Azok az elvek u. a., amelyeket Apponyi beszámolójában kifejtett, elég garantiát nyújtanak arra, hogy a jászberényi katolikusok jó kezébe tették le megbízó levelüket.

Egyik főelve az volt Apponyi grófnak, hogy hitünk szent tanai és a tanító egyháznak az egyház szervezetéből folyó elidegeníthetetlen jogai tiszteletben tartassanak a hatáskörök megállapításánál. Olyan elv, amelynek szemmel tartása és követése nélkül kath. autonomia soha nem létesülhet. Kár, soha helyre nem hozható kár, hogy a 70-iki kongresszus ezt az elvet nem eléggé respektálta. Éppen ez volt egyik oka, hogy a kongresszus munkálatai eredménytelenek maradtak.

A másik főelv szintén olyan természetű, hogy az elengedhetetlen feltétele a magyarországi kath. autonomiának. Az apostoli király főkegyúri-jogára s az egyház és a magyar nemzet között századokon át kifejlődött kapcsolatra okvetlenül méltó figyelemmel kell lenni. Az autonomia nem akar szakítás lenni az ezredéves multtal, hanem a változott körülmények között megfelelő formát akar adni az egyház és állam egymáshoz való viszonyának, hogy abban az egyház jogai a modern állam keretében is sértetlenül megőriztessenek s hogy az egyház napjainkban, amikor a felekezetlen állam támogatására többé, mint a multban, nem számíthat, sőt ellenkezőleg, a felekezetlen állam igen gyakran akadályokat gördít az egyház működése elé, hogy az egyház ma is sikerrel folytathassa áldásos működését.

Az érdekes beszámolóban az autonomiára vonatkozó részét a következőkben adjuk:

Az autonomia előkészítése — ugymond *Apponyi* — amennyire tőlünk függött, szépen haladt előre. A 27-es bizottságnak 9-es albizottsága egy tervezetet dolgozott ki, amelynek tartamáról, mielőtt azt a 27-es bizottság is bírálat alá vette volna, részletesen nyilatkozni nem kívánok. Annyit mondhatok önöknek, hogy iparkodtam ezt a mandátumot is abban a szelvényben gyakorolni, amelyben azt önök rám ruházták. Iparkodtam arra, hogy úgy a szervezetben, mint a hatásköröknek megállapításában *tiszteletben tartassanak a mi hitünk szent tanai és azok az elidegeníthetetlen jogok, a melyeket a katolikus egyház változhatlan szervezetébe a tanító egyház számára fenntartott*. (Élénk helyeslés.) Iparkodtam fenntartani a tekintetet a *valódi állami érdekekre* és azokra, amelyek az államnak és egyháznak nálunk év-

századokon át történelmileg kifejtett kapcsolatából és *apostoli királyunknak főkegyúri* jogaiból folynak, de ezeknek a valódi érdekeknek és ezeknek a jogosult szempontoknak ürügye alatt *nem engedem becsempészni azt a dugdrut*, amelyet az alatt a lobogó alatt szeretnének becsempészni, hogy t. i. *a kormány hatalmi érdekei kielégüljenek*, hanem ezt a kettőt mindig elválasztottam. (Élénk helyeslés.) Iparkodtam arra, hogy mi katolikusok világi vonatkozású ügyeinkben *szabaduljunk a gyámkodásnak azon megalázó helyzetétől*, a melyben most vagyunk. (Élénk éljenzés.) Tettem ezt abban a meggyőződésben és tenni fogom ezután is, hogy *nem csupán egyházunk érdekeit mozditom elő, hanem hogy ezzel együtt elsőrangú nagy nemzeti érdeket szolgálok*. (Hosszas éljenzés.)

Én nem látom nemzeti életünk megerősödését, nem látom nemzeti érdekeinknek biztosítását akkor, hogyha itt az egész erkölcsi és szellemi erőt egy sablonba dugják; nem látom akkor, hogy ha minden társadalmi tevékenységnek ama történelmileg kifejtett szervei, amelyek egyszermind a magyar nemzeti célok megóvása tekintetében minden bizonyítékot nyújtanak, megbénulnak; hanem akkor látom, hogy ha azok megerősödnek, hogy ha azok a lelkiismereti szabadságnak, hogy ha azok a felekezeti egyenjoguságnak, hogy ha azok a polgárok közti testvéries szellemnek megfelelően kiépítettnek és biztosítottak. (Élénk éljenzés.) Erős államot kívánok ugyanis, de erős magyar nemzeti állam nem egy üstökénél felülről tartott szervezet, hanem egy olyan fa, mely gyökereit mélyen beereszti a magyar nemzet független gondolkodásának, független érzésének és hazafiságának talajába.

S ebből a szempontból, ily szellemben, ily irányban fogok működni, míg az önök bizalma felém fordul, úgy az egyházi, mint a politikai téren. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.) Mert én meg vagyok győződve, hogy ma uincsen ennek az országnak sürgősebb feladata, mint az eltipított szabadságnak újból való kiküzdése és biztosítékokkal ellátása. (Élénk éljenzés. Ugy van! Ugy van!)

Majláth püspök Nagyváradon.

Tegnap délután széle hosszában járta a várost két bibornoki udvari kocsi s ha iskolához vagy internátushoz ért, megállott előtte és állt hosszú ideig, míg az a végtelenül megnyerő külsejű fiatal főpap odabent mindent szegről végre figyelmesen átnézett, aztán indult tovább más iskola vagy intézethez, kora délutántól szürkülő estig.

Gróf *Majláth* Gusztáv, erdély egyházmegye püspöke volt a figyelmes látogató, ki rövid itt időzése alatt felhasználta az időt arra is, hogy jelesebb iskoláink és intézeteinket tanulmányozza.

Nagyon szívesen foglalkozott a gyermekkel mindenütt. Az Orsolya zárdában örökre kedvesen fog visszaemlékezni az egyik leányka a püspök látogatására.

Nyelvtani dolgozat volt éppen, nagy csendesség, csak a tollak perczegtek lassan, megfontolva a papíron. Ekkor lépett be a püspök. Nézegetni kezdte az irást s az egyik tiszta írásu leánykánál kérdezte:

— Vajjon helyesen is van-e írva?

Persze általános a nézet, hogy bár legkevesebb nyomdász éppen a nők közül kerül ki, de mégis a nők csinálják a legtöbb sajtóhibát, — ha irnak.

A kis leány zavarba jött egy kicsit, a püspök pedig felvette az irkát.

— Ha nem lesz iráshiba a dolgozatban, aláírom a nevemet.

Nem volt biz' abban egy hiba sem s a női nemről elhárult az ortografiai gyanu, a püspök pedig szépen aláírta az ő discret be-tüivel a nevével.

Ekkora jeles ritkán jut ki magyar gyakor-latra.

Azután a tantermeket és internátust nézte meg a püspök, itt is, ott is szóba állva az utjába kerülő gyermekekkel.

Csak egyszer borult el futólag az arca. Egy feketeruhás kis leányt látott:

— Kit gyászol, kérdezte a püspök?

— Edes apa halt meg.

Mig kimondta a kis leányka, két könnyecsepp ülte meg a szemét.

Ennek a gyermeknek nem tud hát örömet okozni.

Megsimogatta a kis árva arcát, aztán megköszönve a szíves kalauzolását, eltávozott a zárdából, tovább keresve az iskolákat, intézeteket, kórházat — a szeretet hajlékait, a szeretet főpapja.

A délelőtti látogatások.

Gr. *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök tegnap délben fél 12 órakor érkezett Kolozsvárról. Kíséretében voltak *Vajda* Gyula kolozsvári piarista házfőnök, egyetemi tanár és ceremónáriusa *Balog* József.

A vasutállomásnál *Fetser* Antal bibornok-püspöki titkár és dr. *Szemethy* Géza szentszéki jegyző fogadta a kedves vendéget, kívül a rezidencia elé hajtottak. Itt maga a bibornok várta szívéllyel üdvözléssel a méltóságát, ki lakosztályát elfoglalván, kölcsönös vizitet tettek egymásnál a vendég és házigazda.

Még a délelőtti folyamán tisztelgett a vendég püspökknél a káptalan és báró *Gerliczy* Felixné grófné.

A püspök dr. *Nogáll* János püspökknél és *Vinkler* József cz. püspökknél tett látogatást a délelőtti folyamán.

Egy órakor volt az ebéd, melyen a káptalanból *Vinkler* József cz. püspök, *Zajnai*, *Winterholler*, *Széchenyi*, *Radnai*, *Andrássy*, *Bunyitay* és *Bognár* kanonokok és *Velkey* Imre prem. rendi előzár, plébános vettek részt, mint vendégek.

Délután három órakor kezdte meg a püspök körutját a városban.

Látogatást tett *Pável* Mihály gör. szent. katolikus püspök, v. b. t. t. ő excellentiájánál és br. *Gerliczy* Felixné grófnénél. Meglátogatta az Orsolya zárdát és iskolát.

Az Orsolya zárdában.

A zárda kapujában *Winkler* József cz. püspök és *Pataky* M. Philomena fejedelemasszony és *Makucz* Ernő zárdalelkész fogadták a főpapot.

Egyenesen a fejedelemasszony szobájába ment, ott örömet fejezi ki a felett, hogy a zárda tagjait láthatja s imáikba ajánlotta magát. Érdeklődött, hogy vannak-e sokan? s kíváncsi, hogy van-e succrescentia? a fejedelemasszonytól *Winkler* püspök kalauzolására mellett a zárdatemplomba ment, ott szenteltvizet vett, azzal meghintette kíséretét; azután bement a templomba s ott rövid imát végzett, ima után megtekintette a templom belsejét s az oltárokat, innen az intézet helyiségeit vette szemügyre.

Igen érdeklődött az egyes osztályokban a látogatás tartama alatt folyamatban levő kézimunka, szabadkézi rajz, szépírás és nyelvtani dolgozatok iránt.

Megnézte a növendékek hálótermét, a zárdaszüzek ebédlőjét, hol nem kerülte ki figyelmét az ebédlő egyik disztét képező ama nagy festmény, mely a zárdának alapítóját ábrázolja, amint a zárdát átadja a Kassáról ide telepített hat orsolya apácának.

A választott püspök urnak a kalauzolásért köszönetének adván kifejezést, szívéllyes bucsut mondott a zárda fejedelemasszonynak és távozott.

A többi intézetekben.

Ujvárosban igen megnyerte tetszését az *Immaculata* intézet s abban található rend és fegyelem. Megnézte a bibornok által épített új pompás, világos nagy tantermeket s az egész új szárnyépületet. Itt találta meg a célszerűen elhelyezett bölcshódét, melynek apró védettjei között örömmel töltött néhány percet. Megnézte ezután a *Szent László* szobrot,

a régi katedrális, most ruthén szertartásra berendezett templomot, figyelmesen a gör. kath. tápintézetet, majd a *Sz. József-intézet*hez hajtatott. Az intézet növendékeihez buzdító beszédet intézett, felhíva őket az oltári szentségben jelen lévő Ur Jézus ájtatos imádsására, figyelmeztetve őket, hogy ez külső magaviseletükön is, ha a kápolna folyosóján járnak meg-lássák, így a leghatalmasabbnak szeretetét nyerik meg, előttük levő küzdés teljes pályafutásukhoz segítők.

A *Nogáll-intézet* egészen elragadta a püspököt. A nyüzsgő-mozgó gyermeksereg, a gyönyörű új kápolna, a kedves testvéreknek mindenben meglátzó gondos keze.

Figyelmeztette a gyermekeket, hogy el ne felejtsek soha ezt az áldott jó kezet, mely annyiuknak ad otthont, ad menhelyet. Buzdította őket, hogy aki az ártatlanok imáit úgy szereti, kérjék az Istent, hogy a 80-ik életévéhez közeledő főpapnak őrizze egészségét, tartsa meg életét, hagyja még soká köztünk.

A *Nogáll-intézet*ből a papnevelő-intézetbe ment a püspök, hol az elöljárói és tanári kar fogadta és kalauzolta végig a seminárium összes helyiségeiben.

A kórházba ment innen a püspök.

A betegek vigasztalása volt már plébános korában is a legedesebb kötelessége; most sem tudja feledni őket. Azért ment utóljára a kórházba, hogy legtöbb időt szentelhesse az ő betegeknek.

Egy teljes órát töltött köztük.

Dr. *Fráter* Imre főorvos fogadta a magas állású vendéget s ő kalauzolta teremről-teremre az emberi nyomorúságok e szomorú helyén.

Az apóli nővérek Erdélyből jöttek ide, *N.-Szébenből*, önfeláldozó munkájukat már ismerte a püspök. Ágytól-ágyhoz ment a kór termekben, s nem volt egy beteg sem, kihez ne lett volna vigasztaló szava, mely szavaknak a hosszú tapasztalás és az igazi felebaráti szeretet adta meg vigasztaló erejét. A főorvos maga is csudálkozott ezen a fáradhatatlan buzgalmon, kinek megjegyezte a püspök:

— Mindig legkedvesebb volt előttem a betegek vigasztalása.

Szürke este volt már mikor vissza tért a rezidenciaiba a püspök, a fáradtság legcsekélyebb jele nélkül.

Holnap a gyorsvonattal Budapestre utazik *Majláth* püspök, III-ik Béla király hamvainak beszentelésére.

Nagyváradi rövid időzése sokáig emlékezetes lesz, különösen a gyermekék előtt, kiknek oly szívesen akart örömet okozni és a betegek, kiknek jól eső vigasztalást nyújtott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és esztörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 19. Esküdtészeki tárgyalás.

Október 21. A biharmegyei »Agarászegylet« gyűlése Berettyó-Ujfaluban.

Október 22-23. A biharmegyei »Agarászegylet« agarász és löversenye B.-Ujfaluban.

Október 2-26. Jegyzői vizsga a vármegye székházában.

Október 26. Esküdtészeki tárgyalás.

November 25. A Nagyvárad sajtópöre.

November 19. A kath. kör gyászünnepe.

* **Személyi hir.** Dr. *Bulyovszky* József polgármester és *Rácz* Mihály városi főjegyző ma Budapestre utaznak, hogy jelen legyenek Nagyvárad város képviselőjében III. Béla király és neje temetésén.

* **Templom és kolostor Erzsébet királyné emlékére.** A Budapesti Központi Oltár-egyesület *Erzsébet* királyné emlékére templomot és kolostort épített. A kolostorban apácák fognak lakni, az oltárszentség imádsága mellett a királyné lelkiüdvéért fognak naponta imádkozni, azonkívül minden esztendőben gyász-istentiszteletet tartanak a királyné születése és halála napján, nevenapján és megkoronázásának napján. Az építés költségeit gyűjtés útján szerzik meg, a szükséges pénz egy része már be is folyt.

* **Az ügyvédek és bírák társas vacsorája.** Az ügyvédi és bírói kar már több ízben tartott közös vacsorát, amelynek a főcélja az volna, hogy a bírói és az ügyvédi kart egyesítse s hogy azon jogi dolgok vitassanak meg. Az eddigi szép erkölcsi sikerek arra buzdították a bírakat és az ügyvédeket, hogy a télen több társas vacsorát rendeznek. Ezek közül az első most szombaton, 22-én lesz.

* **Jelölés a 48-as pártban.** Mindenfelé nagyban készülődnek a városatyá választásra. Mindenütt folyik a korteskedés s a jelölés. Ebben az ügyben a 48-as párt választmánya népes gyűlést tartott. A gyűlésen a választmány majdnem teljes számban jelen volt. *Szokolay* Tamás elnök a gyűlést megnyitván, előterjesztette, hogy a megejtendő választásokra való jelölés miatt hívta egybe a gyűlést s felkérte a tagokat hogy a véleményüket terjeszszék elő. Többen szólottak ehhez a kérdéshez, ami után az elnöknek az indítványára kimondották, hogy egy öt tagú jelölő bizottságot küldenek ki, a melynek feladata lesz a hangulatot puhatolni, s annak alapján a jelöléseket eszközölni. Kimondták egyúttal azt is, hogy ez a bizottság tegye magát érintkezésbe a szabadelvű párttal, hogy ha csak lehetséges, a szabadelvű párttal egyezzenek meg a jelölések felett, hogy így lehetőleg egyhangú választás legyen. A pártnak az a célja, hogy amennyire lehetséges a status quo fenntartassék. A gyűlés végén a jelölő bizottságot választották meg, melynek elnöke *Szokolay* Tamás lett, tagjaiul pedig *Schütz* Albertet, *Stern* Hermannnt, *Beczka* Lajost és *Arany* Sándort választották meg. A jelölő bizottság a legközelebb megkezdí működését s már a napokban érintkezésbe lép a szabadelvű párttal.

* **Égiháboru októberben.** A berontott fagyos, komor, késő őszi napokra bizonyára feltűnő azon idő járás, ami tegnap nyilvánult. Egész nap meleg szelek szárították fel a mult napi esőt, este pedig mintegy nyári napon, komor fellegek tolokodtak felfelé s 8 óra tájban megeredt a zápor hatalmas menydörgések és villámlásoktól kísérve.

* **A korona érték behozatala.** A belügy-miniszter a korona értékben való kötelező számitás behozataláról, az általános éremforgalom rendezéséről és a korona értéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról szóló s a képviselőházhoz benyújtott törvényjavaslatot a szükséges előintézkedések végett megküldötte Bihar megye és Nagyvárad város hatóságához.

* **Zavaros a Körözs vize.** Hónapokon keresztül olyan volt e Sebes-Körözs, hogy a legtöbb helyen cipővel is átgázolhattak rajta. A pár napi eső tegnap már meglátzott a folyón; némileg megáradt s a zavaros, piszkos ár elfoglalta az oly régen pusztá medert. A Körözs felső vidékén nagyobb esőzések voltak mint minálunk.

* **A kötélverők panasza.** Hosszu, több ivre érjedő panaszt adtak be tegnap a nagyváradi kötélverő iparosok a rendőrségen. Nagy a panaszuk, hogy az utóbbi időben az iparuk nagyon pang, mert minden kis boltban, sőt még a pálinka mérésekben is árulnak köteleket, istrángot s más az ő szakmájukba vágó dolgokat. Azt kérik a rendőrségtől, hogy vegye őket oltalom alá s ne engedje, hogy mindannyian koldusbotra jussanak, hanem tiltsák el azokat, akiket nem illet, a kötélverő ipar termékeinek az árulásától. A panaszban hosszasan foglalkoznak annak a bizonyításával, hogy mennyire tönkre mentek már is. A rendőrségen a legközelebb elintézik ezt az ügyet.

* **A zsidók kiutasítása Palesztinából.** A Standard jelentése szerint a török nagyvezír elrendelte, hogy a zsidók, bármily nemzedékhez tartozzanak is, jövőben Palesztinában csak föltételeesen bocsáthatók. A Palesztinába jövő

zsidóknak megfelelő kaucziót kell letenniök s harmincz nap lefolyása után az országot ismét el kell hagyniok, Egy másik jelentés szerint több, Jaffából jövő családnak megtiltották Palesztina földjére lépni, úgy, hogy kénytelenek voltak visszatérni.

* **Egy helybeli festő képei.** Már régen nem volt alkalma a nagyváradi közönségnek művészi munkában gyönyörködni és ezt a hosszú pauzát bezárják Kovács László, városunk fiatal rajztanárjának kiváló művészi gonddal megfestett arczképei. Hogy Preisz butorkereskedő kirakatában kit ábrázol egy partra-je, azt nem is kell mondani, mert mindenki fölismeri Sipos Orbán tanfelügyelőt, kinek erős egyéni vonásait és frappans arczát az első látásra fölismerjük. Egészen más zsanerű Laszky papirkereskedő kirakatában levő két női arczkép, melyek közül az egyik természet után van festve a régi mesterek technikája szerint. Az egyéniség mondhatjuk itt is igaz, — habár nem látjuk az eredetit — e fölött nem is támad kétség a szemlélőben, mert az egész arcz olyan egyéni egy különös érzélgős természetű nő lelki világát veti szerencsés kézzel vászonra. A másikkól fölösleges is szólnunk, mert a mellette levő fénykép mutatja, hogy rajztanárunk, midőn fényképet másolni akar-e képnél célját teljesen elérte. Ezek után nem mulaszthatjuk el, hogy a műértő közönség figyelmét föl ne hívjuk e valóban művészi képekre és ne kívánjunk sok szerencsét és sikert fiatal művészi rajztanárunknak.

* **Történhetett volna nagyobb baj is.** Régen tapasztaljuk már azt, hogy Nagyvárad város tanácsa edes keveset törődik a külvárosokkal. Míg a belváros egyes utcáit előszeretettel gondoztatja, addig nevezett városrészek járdáira alig jut egy kis kavics, vagy utcai lámpáikba egy kis petroleum. Igaz, hogy most két városrészt »tüntették« ki a tanács, de egyiknek sem örül a lakosság. Velenceze járványkórházat kapott, míg a Rét lakosságát bonczházzal ajándékozta meg a tanács. Ennek a nagy előszeretetnek, atyai gondoskodásnak következtében tegnap délelőtt is majdnem végzetessé vált szerencsétlenség történt. Ugyanis városunk egyik »büszkeségének« a Párispatak-nak a Füzés-utca végén levő hidján óriási lyukak tátongnak már régebb idő óta az átmenő szekeresek veszedelmére és a mérnöki hivatal dicsőségére. Tegnap egy szegény öreg ember hajította át taligáját a rozszant faalkotmányon, de nagyon szerencsétlenül, mert az egyik hasadékba bele haladt a ló lába és az erős zökkenés következtében a szegény öreg taligás a kerék alá került. Csak a véletlennek lehet tulajdonítani, hogy az öregnek kisebb tüteknél egyéb baja nem történt és hogy a ló lába ki nem törött. Felhívjuk erre a nyomorúságos »hidra« az illetékes körök figyelmét.

* **Orgyilkosokat bérlő hitves.** Stark Ferencné gyulai menyecske Szilágyi Istvánt szerette, az első megszárossegédet a férje üzletében. Először azt biztatta föl, hogy oltsa ki férje életét, de az gyávanak bizonyult a véres bűnre. Ekkor egy bejáró napszámot béreltek föl ketten, hogy lessen rá Starkra, mikor ez korán a vágóhidra megy s üsse agyon. A bal-tát is átadták részére. Látszólag az ember vállalkozott is 300 frttért, de aztán, mikor Stark gyanutlanul át ment a hidon, a hol a rémes esetnek kellett volna lefolynia — megrettent és mindent elmondott Starknak, a ki az esetet följelentette. Az emberölésre bérlő asszonyt és szeretőjét elfogták. Az asszonyt négy, Szilágyit három hónapi fogházra ítélték, a mit a felső bíróság is helyben hagyott.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése. Meghívó. Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a községi polgári iskolához két szaktanári állásnak szabályszerű választás útján való betöltése tárgyában f. évi október hó 20-án (csütörtök) d.

után 4 órakor a városház tanácstermében tartandó választó s ezt követő rendes gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1898. október 18. Dr. Sipos Árpád, iskolaszéki elnök.

Az iparoktatási bizottság ülése. Nagyvárad város iparoktatási bizottságának tagjait, a városház tanácstermében f. évi október hó 21-én — pénteken — d. n. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyváradon, 1898. október hó 17. Ragány János, elnök.

Igazságszolgáltatás.

A mai szocialista sajtópör. A váradi esküdtbírósnak bőven kijut az utóbbi időben a szocialista sajtóperekéből. A törvénykezési szünetidőt leszámítva, márcziustól kezdve minden szerdán sajtótárgyalás volt, ezek közül kettőt kivéve, a többi mind szocialista sajtópör volt.

Megyan ezeknek a tárgyalásoknak a maguk érdekessége s az elsőket nagyszámu hallgatóság hallgatta végig, azonban lassankint, mint minden, úgy ez is elvesztette az érdekességét s most már legfeljebb néhány újságíró s a kimaradt esküdtek közül egy-kettő hallgatja végig a tárgyalást.

Ma ismét egy szocialista felett fog ítélni az esküdtszék.

Kiss Imrénnek hívják, egyszerű parasztgazda, a ki a helyett, hogy a földet művelte volna s igyekezett volna becsületes polgára lenni e hazának, ehelyett mindenféle rém dolgokkal tömte tele a fejét s most faluról falura járva hirdeti a »tudományát«.

Ugy látszik, hogy ő már nincs beszámítható állapotban s hogy inkább sajnálkozni lehet rajta, mint elítélni. Maga a névjegye is ezt bizonyítja, amennyiben magát így írja alá: Kiss Imre felelős szerkesztő az Urban.

Ez az ember nem csak szocialista agitátor, hanem tértit is. Magát prófétának tartja, akinek az a kötelessége, hogy a népet megtérítse.

Kiss Imrénnek a bűne az, hogy egy röpiratot szerkesztett, amelyben vad gyűlölet legadázabb hangján izgat az egyház és az állam ellen.

Összes tanai csak 12 pontot tesznek ki, de ebben a 12 pontban van annyi gyűlölet és izgatás, hogy egy nagy kötetre is sok lenne.

A szerencsétlen ember ma nem először fog állani a törvényszék előtt. Egy ízben már Budapesten is állott az esküdt bíróság előtt, de az esküdtszék felmentette azon az alapon, hogy nem ép eszű ember.

Nem lehetetlen, hogy itt is az lesz a sorsa, mert az az ember, aki olyanokat ír, mint ő, az lehetetlen hogy ép eszű ember legyen, hiszen az a 12 pont olyan zavaros, hogy azt megérteni képtelenség.

A tárgyalást Millye Gyula kir. táblai bíró fogja vezetni.

Sajtóügyek a Kurián.

A Kuria sajtótanácsa, Sebestyén Mihály bíró előadása mellett, ma két sajtópörben hozta meg a végső határozatot. Mindkét esetben Budapesten folyt le az esküdtzéki tárgyalás s az egyiknek nemzetiségi, a másiknak szocialista vádlottja volt s mintán elítélték volt őket, semmisségi panaszszal éltek.

Az egyik esetben Pietor Ambrus, a turóczen-tanártoni Warodnie Horiny szerkesztője állott két cikke miatt, melyek osztálygyűlőltre izgattak, az esküdtek előtt. A Paralizis progressziva címűben a tőnévű községek megmagyarosítása miatt izgatott, míg a Rabszolgaság lent és fent felirásu cikkek a tót nemzetiség es a tót munkások zsarnok elnyomatásáról hozott fel szemben szedett hazugságokat. A budapesti esküdtzék Pietort vétkesnek nyilvánította volt, mire a sajtóbíróság nyolczhavi államfogházal és 600 frt pénzbüntetést mért reá.

A másik sajtópörnek egy szocialista kiáltvány volt a tárgya, mely magyar és német nyelven arra hívta fel a munkás-osztályt, hogy a rendőrségnek a szocialisták ellen megindított akeziója ellen lépjen sorompóba. A röpirért, melyet 100.000 példányban terjesztettek szerte az országban, Bokányi Dezső, az ismert szocialista munkásvezető vállalta el a törvény előtt való felelősséget. A főügyészség látás és

izgatás címén fogta pörbe Bokányit, de az esküdtek csak az utóbbi vád tekintetében hoztak marasztaló verdiktet. A bíróság Bokányit a megtartott tárgyaláson egy évi államfogházal és 200 forint pénzbüntetéssel sújtotta.

A vádlottak semmisségi panaszszal a Kuria, úgy az első, mint a második ítéletet illetőleg, ma elvetette.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: Gusztáv.

07

Szegény jó Melania! Most már nyugodtan élhet a másikkal. A másik pedig felgyógyul. Miliesz akkor? A jó Isten tudja.

Isten vele

Petrowna Olga.

P. S. Válaszoljon rögtön. Anyja hogy van? Ugyancsak levélből tudtam meg, hogy Baniutin asszonyság, mikor kiment, megnyugtattam azzal, hogy a báró nyugodtan alszik, azután jóval később ment be. A bárót ugyan-ugy találta. Feltűnt neki, hogy a báró arca megváltozott — Lehajlott hozzá — figyelt — semmi nesz. Megérintette kezét — hideg volt.

Belső elvérzés okozta halálát.

XVI. FEJEZET.

Fél évvel később, szeptember végén fiatal nőmmel Italiába utaztunk. Anyámhoz akartam vinni, de meg világot látni; kis feleségem Ilonka — két hónapja, hogy egybekeltünk — angyal volt, szép és jószívű. Flórenczbe értünk. Anyám boldog volt.

Néhány nappal később kikocsiztunk, hogy a környéket megnézzük. Egy kolostor felé tartottunk. Megnéztünk mindent. Két kereszt állott a kert végén, a barát, kivezetett, azt mondta, hogy nem régen meghalt két testvérük irját jelzi. A többieket, kik itt nyugodnak, nem ismeri senki, egyetlen egy kő sem jelzi sirjukat.

Emlékezzél meg ember, hogy porból jettél és porrá leszel.

Tovább mentünk, egyik kereszt uton egy barát jött velünk szembe egy hölgyet vezetett férjével.

— Nézd — ezek is idegenek! — szölt Ilonka.

Előbb még közömbösen nézett arra, de hirtelen elfogta a bámulat, az öröm.

— Ugyan nézd csak Miklós — nézd hát kérlek! — szölt élénken.

— Nos mit néztek?

— Hiszen az Melania — — Masmanné milyen véletlen szerencse?

Eléjük sietett. Furcsa érzés vett elő. Melania itt? Izgatottan siettem nőm után.

Magas barna körszakállas ur vezette karján a báró nőt. Igazán szép férfi! . . . Melania is felnevezett — — csakugyan ő volt.

Megismertük egymást — — elpirult, a meglepetés nagy volt.

— Ah Ilonka! — kiáltott — — kedves barátom — — milyen édes a viszontlátás.

Kezet csókoltam neki, mind a ketten megilletődttünk, a bárónő könyezett. Majd bemutatott férjének: «Bagdanoff Miklós, akinek mindketten végtelen hálával tartozunk.» Azután Ilonát csókolta meg mindkét arczán.

Mi férfiak ketten ez alatt jól megnéztük egymást. Ha saját szememmel nem látom, soha sem hittem volna, hogy ez az ur az egykor halálos beteg Williammal egy és ugyanaz.

Most már három pár ment egymásután a kolostor folyósón: Melania Ilonkával én pedig Konstantinnal, utánunk a két barát.

Mennyi beszélni valónk volt. Ők feltalálták végre hosszú küzdelem után azt a boldogságot, a melyet életük tavaszán hasztalan kerestek.

Egy kocsin mentünk haza. A bárónővel szemben ültem és tapasztaltam, hogy most még szebb mint volt valaha.

(Folyt köv.)

TÁVIRATOK.

Otromba támadás Apponyi ellen.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.) A jászberényi kormánypárti organum tudvalevőleg Apponyi Albert gróf ott időzése alkalmával a leggaládabb vádakkal illette a fedhetetlen jellemű politikust. Vezércikkre kezdődik ezen ékes czimvel: »Még van szeméidejőnni« s alább következnek a festékes papiros stilverágai saját modora szerint. S ezt az ünnepély alkalmával ingyen osztogatták a nép között, csak hogy az ideérkező pártvezér népszerűségén csorbát ejtsenek. Ez a kvalifikálhatlan támadás visszatetszést keltett a képviselőházban nemcsak ellenzéki részen, hanem maguk a miniszterek közül Bánffy br. és Erdélyi miniszter is felháborodásukat fejezték ki s megvetőleg beszéltek e lap eljárásáról.

Az aradi polgári takarékpénztár.

Arad, október 18. (Saját tud. táv.) Az aradi polgári takarékpénztár igazgatói a 120.000 frtot az utolsó perczen hiánytalanul összehozták. A likvidáció most már biztosítva van. E hó 27-én tartják a közgyűlést, amelyen határoznak a fölszámolásról.

Vilmos császár utja.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.) A német hajóraj ma délelőtt 9 órakor érkezett át a Dardanellakon Konstantinápoly elé. A császári pár érkezését valamennyi erőd s hadihajó ágyuinak hangja jelezte, mely után megkezdődtek Konstantinápolyban a pompás szertartások, melyek a császári pár fogadására előre meglettek állapítva.

Letartóztatott orvos.

Budapest, október 18. (Saj. tud. táv.) Hegedűs József fogorvost ma Budapesten letartóztatták. Hegedűs Nagyváradról került fel a fővárosba, Szülei biharmegyei birtokosok, anyja Majthényi bárónő. Zsarnay rendőrtanácsos a bünbe esett ifjut ma hallgatta ki s a vizsgálati fogságot fentartotta.

A francia kormány a katonáknak.

Páris, október 18. (Saj. tud. táv.) A francia kormány Zurlinder tábornoknak s mindazon katonáknak, kik a munkás sztrájk elfojtásában működtek, maguktartásáért tüntető elismerését nyilvánította.

A Dreyfus-ügy.

Páris, okt. 18. A »Rappel« jelenti, hogy a revízió iránti kérvényt nyilvános ülésen fogja tárgyalni a büntetőtanács, még pedig valószínűleg e hét végén. A főállamügyész, a semmitőszék előadója és a Dreyfus család ügyvédje ez alkalommal egészen szabadon adhatják előérveiket. (Magy. Táv. Ir.)

Zoláról.

Páris, október 18. A »Matin« jelenti: Ama híresztelés következtében, hogy Zola Párisban Rouvre képviselőnél az Avenue Almá-n van, a főállamügyész egy hivatalozgát küldött oda, hogy Zolának a versaillesi törvényszék ítéletét kézbesítse. Még nem tudják, hogy a kézbesítő elintézhette-e a megbízást. A »Petit Journal« azt mondja, hogy a versaillesi törvényszék hasonló megbízással küldött ki egy kézbesítőt és

azzal fejezi be tudósítását, hogy a hatóságot Zola legközelebb várható hazajöveteléről értesítették. (Magy. Táv. Ir.)

Dél-Afrikából.

Fokváros, okt. 18. A törvényhozó gyűlésben Schreiner miniszterelnök nyilatkozott a kormány politikájáról. Arra fog törekedni — mondotta — hogy Rhodesiával és a többi testvérállammal barátságos viszonyt tartson fenn. A kormány boldognak vallja magát, hogy a két köztársaság önkormányzatát és függetlenségét elismerheti. A kormány belátja a választókerületek jobb beosztásának szükségét, de nem fogja az elődje által a választókerületek új beosztása tárgyában benyújtott törvényjavaslatnak második olvasását indítványozni. — Sprigg azt válaszolta, hogy az ellenzék a választókerületek új beosztása kérdésében támadni fogja a kormányt, ha ezt a kérdést ebben az ülészakban előbbre nem viszik. (Magy. Táv. Ir.)

Vasuti szerencsétlenség.

London, október 18. Tegnap este Wrawby mellett Lincolnshireban egy személyvonat beleütközött egy farakományba, amely a szomszéd vágányon haladó vonat egyik teherkocsijából kinyúlt. A személyvonat egy része összezúzódott, 9 ember meghalt és 10 megsebesült. (Magy. Táv. Ir.)

Hajó összeütközés.

Antwerpen, október 18. A Scheldet folyón a Hamburgba induló »Saint Roman« gőzös összeütközött a Londonból jövő Japán gőzössel. A »Saint Roman« erősen megrongálódott és vissza kellett térni a kikötőbe. (Magy. Táv. Ir.)

A pestis.

Szimia, okt. 18. A legutóbbi héten előfordult megbetegedésekről szóló hivatalos jelentések szerint Bombay városában kissé csökkent a pestis-betegek száma. Bombay városában 200 haláleset fordult elő. A bombayi tartományból 4300 halálesetet jelentenek. Mysore és Baroda államokban a megbetegedések száma észrevehetőleg növekszik. Bangalore városban 244 ember halt meg, Curacheeben és Észak-Indiában nem fordult elő pestis eset. (Magy. Táv. Ir.)

Lopás a vasuton.

Páris, okt. 18. A »Petit Journal«-nak táviratozzák Amiensből: A sutherlandi hercegnő, aki a 11 óra 55 perczkor Párisból elindított vonaton utazott, Amiensbe érve észrevette, hogy utitáskája, a melyben 700.000 frank értékű ékszer, közte egy 120.000 frank értékű nyakék volt, eltűnt. A lopás elkövetéséről semmiféle részletet nem tudnak. A hercegnő a lopás fölfedezése után rögtön leszállt a vonatról, jelentést tett az esetről a rendőrségnek és azután visszatért Párisba, a hol újra előadta panaszát.

KÖZGAZDASÁG.

Országos kereskedelmi kongresszus. Az országos kereskedelmi kongresszus vasárnap tartotta tanácskozásait a szegedi városháza dísztermében. A kongresszust a díszelnökké választott dr. Schmidt József kereskedelmügyi államtitkár nyitotta meg. Dr. Mattekovits Sándor helyett, aki a gyűlésen nem jelenhetett meg, dr. Glücksthal ügyvéd előterjesztése után a kongresszus kimondotta, hogy Magyarország közgazdaságának érdekében fekszik, hogy a kereskedelmi viszonyok jövőre is kereskedelmi és vámszerződésekké a reánk nézve fontos nyugati államokkal és első sorban Németországgal,

épp úgy mint a szomszéd keleti államokkal, főképp Szerbiával és Bulgáriával szabályozva legyenek. Dr. Schreyer Jakab előadó előterjesztésére a kongresszus kimondotta, hogy a kereskedelmi törvény általános revízióját szükségesnek tartja. Végül dr. Rózsa Jenő szegedi ügyvédi kamarai elnök arról értekezett, hogy miképp szabályozandó a polgári perrendtartásban a kereskedők és iparosok könnyű és számukveteléseire vonatkozólag az illetékesség. A gyűlés után bankett volt.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. okt. hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 9.20. Uj 8.80. Kétsz. buza 7.10—7.50. Rozs 7.—7.40. Arpa 5.30—5.50. Zab 5.20—5.50. Tengeri: ó 6.—uj 4.30. Borsó 13.—. Lenese 17.—. Bab 6.80. Köleskása 12.—. Burgonya 2.—. 100 kiló lángliszt 17.—, zsemlyeliszt 16.—, fehérkenyér liszt 15.—, barnakenyér liszt 13.—, szóna fuvarral 2.—, szalma 0.50 Szalona 72.—, 6 kiló zsup-szalma —05, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —60. Uj-bor —50. Pálinka —32, Szilva pálinka —70. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 8.—, köles 5.—, repce —, dió 15.50, mogyoró 14.—, aszalt szilva 12.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 26, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 14. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi okt.

18-ről: Tiszta buza körülbelül 1200 hltr, kétszeres buza 200 hltr, rozs 300 hltr, árpa 150 hltr, zab 100 hltr, tengeri 700 hltr, burgonya 400. hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 120 drb, félhizott 180, sovány 300, süldő 400, malac: 650, hizott marha 7, jármás ökör 380, fejős tehén 250, borju 220, bivaly 10, juh 390, ló 347.

Marha ártáblázat 1898. október 18-ról
Egy pár első rendű jármás ökör 305—330, egy pár másodrendű jármás ökör 200—285, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—190, 1 pár fejős tehén 85—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 46—64, 1 drb. veres borju 12—18, 1 drb. fél éves borju 15—22, 1 drb. egy éves borju 21—30, két éves borju 31—56. 1 pár hizott sertés 53—90, 1 pár fél éves 20—23 1 pár egy éves sertés 36—54, 1 pár két éves sertés 58—84, egy jó igás ló 45—85, egy pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 6—10.

Rejch Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 18.	
Buza őszre	9.28
Buza tavaszra	9.14
Uj tengeri	4.66
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	7.78
Zab őszre	5.81

Értéktőzsde.

Budapest, október 18.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	352.30
Magyar hitel	375.50
Allamvasút	348.—
Salgótarjáni	620.32
Wagon-kölcsön	256.—
Villamos vasút	228.—
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közuti	858.—
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasút	78.—
Rimamurányi	252.50
Magyar jelzálog	250.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 18-án

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	100.—
Magyar koronajárdék — — — —	19.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4,1/10% — — — —	98.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2,1/10% — — — —	120.—
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból — — — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.25
Italmérsi jog megváltási kötvény — — — —	100.40
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény — — — —	97.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölesön — — — —	161.50
Tiszabályozói és szegedi sorsjegyek kölesön — — — —	139.—
Osztrák járadék papírban — — — —	101.—
Osztrák járadék ezüstben — — — —	101.90
Osztrák járadék aranyban — — — —	120.50
Osztrák korona járadék — — — —	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek — — — —	140.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	900.—
Magyar hitelbankrészvény — — — —	311.50
Osztrák hitelintézeti részvény — — — —	356.30
Páris vista — — — —	359.50
Német birodalmi márka — — — —	951.—
London vista — — — —	588.20 1/2
Páris vista — — — —	121.52 1/2
20 márkás arany — — — —	11.75

SZERKESZTŐI POSTA.

B. J. Helyben. A kéreztet Vigyázó gróf féle pályadíj a Petőfi-társaság rendelkezése alatt áll, mely épen most hirdette meg e pályadíjat. A pályadíj 300 korona. Kívántatik egy lyrai költemény, mely jelígs levél kíséretében f. évi december hó 31-éig nyújtandó be a társaság titkári hivatalához Budapest, (Bástya-utca 11. sz.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Elite táncztanfolyam!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy körutamról visszaérkeztem és a táncz-tanítást

f. évi okt. hó 22-én

a »Zöldfa«-szálloda nagytermében szombaton megkezdem.

Iskolám főrendszere gondot fordítani a test egyenes tartására, ügyes állás, járás és kerekded mozgás elsajátítására, a mint azt évek óta ugy az Orsolya zárda valamint az ev. ref. új leány internatus növendékei, ugyszintén kisebb körökben is tánczvizsga alkalmával nagy sikerrel bebizonyítottam.

Tandij 2 hónapi időnyre 12 frt. Ismétlőknek 8 frt. Gyakorló kolonokban felnőttek részére szinte 8 frt.

Tanítási idő gyermekeknek d. u. 5—7-ig Felnőtteknek este 8—10-ig. Nagy kolon este 8—12-ig.

Jelentkezni lehet a »Zöldfa« szálloda portásánál, továbbá lakásomon, Uri-utca, Fő posta épülettel szemben.

Tisztelettel

Sára Miklós,

az Orsolya zárda és az

ev. ref. új leány internatus állandó táncz-tanítója.

990 sz. 1898.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad város kir. járásbíróságnak 1898. évi V. I. 822. számú végzésével Brauer és Preidel felperes részére Bodó és Gaál alperes ellen 162 forint 55 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 524 frt becsült ingóságokra, a fentidézett járásbírósági V. I. 822/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Szent László-tér, 250. sz. házban leendő megtartására

határidőül 1898. évi október hó 21-ik napján **delelőtt 11 óra** tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt boltberendezés, szeszes italok, 200 csomag gyertya, s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna

és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. A törvényes határidő hirdetésének a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyvárad, 1898. évi október hó 3-ik napján.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	50000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
783 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3000 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3000 " "	80
2000 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek hat húzásban sorsolhatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztályosorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, minf már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész	1-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.— frt
> fél	> > >	3.— >
> negyed	> > >	1.50 >
> nyolczad	> 5 >	— .75 >

küldünk szét utánvételt, vagy a pénz előleges beklődése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul áll anak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. október hó 29-ig hozzánk beklüdeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztályosorsjáték

főclárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt } utánvételezni kérem }
} postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző töröndő.

Pontos czim.